

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 16557
Tarih : 27.01.2022

58076

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, *Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih DÖNMEZ* tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 27. 01. 2022

Kemal BÜLBÜL

Antalya Milletvekili

BBC Türkçe haber sitesinin 7 Ocak 2022 tarihli sayısında geçen yıl enerji fiyatlarının özellikle Avrupa'da hızlı arttığı, fiyat artışlarının 1970'leri andıran bir "enerji krizi" tartışmasını başlattığına dair habere yer verilmektedir. Buradan hareketle artan fiyatların yeni tedarik sorunlarına ve bir "enerji krizine" yol açabileceği ifade edilmektedir.

Haberin ayrıntılarında artan fiyatlar yüzünden kimi sanayi işletmelerinde enerji tedarikinde kesintiler, kimilerinde yeni fiyatlardan dolayı üretimi kısımlar, kimi yerlerde boş süpermarket rafları, servis veremeyen petrol istasyonları, dar gelirli hanelerin kışın evlerini yeterince ısıtamayacaklarına ilişkin kaygılar, doğal gaz piyasalarında, özellikle İngiltere'de enerji dağıtım şirketleri sektöründe yaygın iflaslar gibi günlük yaşama ilişkin somut örneklerin bir "kriz" durumuna işaret ettiği dile getirilmektedir.

Haberin devamında yeni krizle birlikte sert ve istikrarsız fiyat artışlarının, tedarik sorunlarının arkasında patojenik, ekolojik, ekonomik, jeopolitik boyutlarıyla çok daha karmaşık yeni bir sürece dikkat çekiliyor.

Patojenik boyut, Covid-19 salgınıyla ilgili. Covid-19 salgını pandemiye dönüşünce, hastalığın etkileri ve devletlerin aldıkları, kapatma, sosyal mesafe, karantina gibi önlemler hem tüketici talebini, turizm sektörünü, perakende sektörünü olumsuz bir yönde etkileyerek enerji tüketimini aniden ve şiddetle düşürdüğü, salgın, çok uluslu şirketlerin birçok üretim platformuna ev sahipliği yapan Çin'in Vuhan kenti karantinaya alınınca ortaya çıkan durumun sergilediği gibi birçok noktada tedarik zincirlerini koparttığı, üretim ve taşımacılık dolayısıyla enerji tüketimi hızla frene bastığı ileri sürülmekte, enerji sektörünün bu duruma uyum göstermekte zorlanınca arzın yetersiz kaldığı ileri sürülmektedir.

Ekolojik boyut ise iklim krizinin etkileriyle olduğu kadar iklim krizini önleme sürecinde fosil yakıtlardan uzaklaşma çabalarının piyasalara getirdiği belirsizliklerle ilişkilendiriliyor. Sonbahar ve kış mevsiminde kimi bölgelere aniden çöken aşırı soğukların gazı, petrole ve hatta kömüre olan talebi aniden arttırdığı, buna karşılık yaz ayında yaşanan aşırı sıcak hava dalgaları dolayısıyla soğutucu ve klima kullanımının elektriğe olan talebi aniden ve hızla arttırdığı, ek olarak aşırı soğukların elektrik üreten rüzgâr tribünlerinin verimliliklerini azalttığı belirtilmektedir.

Bunlara ek olarak iki etkenden daha söz etmek gerekiyor.

Bunlardan ilki, 1980'lerden başlayarak hızla özelleştirilen enerji sektöründe üretici ve dağıtıcı şirketlerin, sabit sermaye yatırımlarını en azda tutmaya çalışarak, öncelikle var olan sabit sermayeden en yüksek kârı üretme çabası üzerinde odaklandığı, azalan enerji arzına ek olarak alt yapının eskimeye ve kırılganlaşmaya başladığı, ikincisi ise yatırım bankalarının, fosil yakıttan uzaklaşma sürecinin, yenilenebilir teknolojilerin gelişmesinin hızlanma olasılığını düşünerek, kapasite arttıracak krediler karşısında giderek daha az istekli davranmaya başlaması olarak tanımlanmaktadır.

AB ülkelerinin ekonomileri toparlandıkça doğal gaz ithalatı gereksinimlerinin artmaya devam edeceğini düşünüldüğünde; enerji tedarik süreçlerinde ve fiyatlardaki istikrarsızlıkların 2022 yılı boyunca yaşanacağı öngörülmektedir.

Antalya Körfez Gazetesi'nin 24 Ocak 2022 tarihli haber sitesinde Doğalgaz ve elektrik kısıtlamasını üretim, ihracat ve istihdamda büyük sorunlara yol açacağını aktaran Antalya OSB Başkanı Ali Bahar artan fiyatlar kısıntıların günlük yaşamda çığ etkisi uyandıracığına dikkat çekerek şunları söylemektedir:

"Sözleşmeye ve akide bağlanmış birçok siparişimiz bulunmaktadır. Firmalarımız büyük kayıp ve zarara uğrayacaktır. Tarım, imalat ve lojistik sektörü günlük dönen, günlük ihtiyaçları olan hayati öneme sahip sektörlerdir. Bu sektörlerin sekteye uğraması, ülke çapında büyük bir tedarik sıkıntısını beraberinde getirebilir. Ayrıca ülkede üretimin durması toplumda infiale neden olmakla birlikte stokçuluğu da körükleyebilir, özellikle dezavantajlı kesimlerin temel ihtiyaç maddelerine erişiminde sorunlar yaşanabilir. Şu anki durum haftalık bir plandır ve 3 günü içermektedir. Devamındaki günlerde ne olacağını bilmiyoruz. Belirsizlik ortamı yeni bir boyut kazanmış ve daha da kronikleşmiştir. Bu bizim program yapmamızın önünde büyük bir engel teşkil etmektedir. Unutulmamalıdır ki bu tip belirsizlikler enflasyonda telafisi mümkün olmayan sonuçlar doğurabilir."

Bu bağlamda;

- 1- Bakanlığınız elektrik ve doğalgazın artan fiyat ve tedarik süreci dolayısıyla yaşanacak "yeni bir kriz" sürecinin yönetilebilmesi için ne tür ek tedbirlere başvuracaktır?
- 2- Bakanlığınız artan doğalgaz ve elektrik fiyatları dolayısıyla fiyat revizyonu da dahil olmak üzere pek çok ailenin karşı karşıya kaldığı sorunların çözümüne dair ne tür tedbirler almaktadır?
- 3- Bakanlığınız gerek artan fiyatlar ve gerekse tedarik sürecinde yaşanan sıkıntılar dolayısıyla elektrik ve doğalgaz temini ile ilgili günün ihtiyaçlarına uygun bütüncül bir enerji politikasının düzenlenmesi ile ilgili ne tür çalışmalar yapmaktadır?
- 4- İş çevreleri artan fiyatlar ve tedarik sürecinde yaşanan sorunların ülkede üretimin durmasına ve toplumda infiale neden olmakla birlikte stokçuluğu yol açabileceğine, özellikle dezavantajlı kesimlerin temel ihtiyaç maddelerine erişiminde sorunların yaşanabileceğine dikkat çekmektedir. Bakanlığınız özellikle dezavantajlı kesimlerin sorunlarının çözümüne dair ne tür önlemler almaktadır?